

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «**Прикладні аспекти психодіагностики**»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної
ради ХНУВС гуманітарних та
соціально- економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології (протокол №8 від 15.08.2023)

Розробник:

Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук, доцент
Твердохвалова Ю.Л.

Рецензенти:

1. Професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, доктор психологічних наук, професор, Кузнєцов М.А.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Греса Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4,5 Загальна кількість годин – 135 Кількість тем – 10	05 соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс 3 Семестр 6 Вид контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 22; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 32; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 81; Індивідуальні завдання: Курсова робота – немає Реферати (тощо) – 1		Лекції – 8; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 8; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 119; Індивідуальні завдання: Курсова робота – немає Реферати – 1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Прикладні аспекти психодіагностики» є забезпечення теоретичної та практичної складової підготовки майбутніх спеціалістів психологів у різних галузях професійної діяльності; формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження, забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку студентів-психологів, формуванню психодіагностичного мислення, активізація творчого потенціалу майбутніх психологів. Принципами та інструментами проведення психодіагностичного обстеження при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності психолога в усіх напрямках практичної психології.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Прикладні аспекти психодіагностики» є дати студентам загальні систематизовані знання про:

- постановку прикладних завдань у певній галузі застосування психодіагностики, планування й проведення прикладного дослідження в будь-якій галузі;

- розробку індивідуальних програм діагностики, профілактики, корекції та розвитку психологічних властивостей і станів, характеристик психічних процесів, різних форм діяльності індивідів і груп на основі інноваційних

розробок;

– формулювання обґрунтованих психологічних рекомендацій прикладного профілю на основі отриманих результатів теоретичних і прикладних досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення даного курсу базується на знаннях основних положень загальної психології, практичної психології, психодіагностики, вікової та педагогічної психології, диференційної психології.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення курсу здобувач повинен **знати:**

- основні психодіагностичні ситуації та їх специфіку;
- професійно-етичні принципи психодіагностичного обстеження;
- етапи постановки психологічного діагнозу;
- використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики та особливості психодіагностики різних сфер особистості;

вміти:

- відбирати методи для проведення певного типу дослідження, усвідомлювати їх доцільність, обмеження та переваги; чітко визначати, які структурні компоненти особистості діагностує кожна конкретна методика;
- застосовувати на практиці загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики; забезпечити дотримання всіх вимог до проведення психодіагностичного обстеження, запобігати помилки, які можуть бути допущені непрофесіоналами;
- визначати методи та специфіку психодіагностичної роботи з особами, які мають порушення психічного розвитку та відхилення у поведінці;
- визначати якою мірою стандартизовані самозвіти, тестові норми можна застосовувати в певному культурному середовищі, з даним контингентом;
- оволодіти методами, специфікою, особливостями психолого-педагогічної психодіагностики;
- здійснювати психодіагностику основних соціально-психологічних характеристик групи, проблем лідерства та управління з метою подальшої її оптимізації;
- проводити спостереження за психічним станом особистості, оцінювати рівень розвитку пізнавальних процесів особистості;
- діагностувати особливості девіантної поведінки дітей та підлітків та визначати адекватні методи психологічної корекції;
- координувати власну взаємодію з батьками, громадськістю у застосуванні методів психологічного впливу в залежності від вікових та індивідуальних особливостей;
- відслідковувати загальні і локальні зміни у масовій свідомості, проводити, спостереження за психологічним станом окремих груп та верств населення;
- застосовувати форми і методи соціально-психологічної роботи по вирішенню проблем вимушених мігрантів, аналізувати особливості реінтеграції мігрантів;

– аналізувати концептуальні засади соціальної політики держави з метою соціального захисту людини, розробляти умови застосування психологічних методів соціальної роботи.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК-5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК-9	Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-5	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
	СК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
	СК-11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.
	СК-12	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
	СК-14	Здатність розробляти та реалізовувати психотерапевтичні, психореабілітаційні та адаптаційні заходи, спрямовані на відновлення психологічного і психічного здоров'я громадян, які перебувають у кризі.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Психодіагностика в різних сферах соціальної практики.

Педагогічна діагностика. Профорієнтація. Профвідбір. Діагностика та прогноз ефективності керівника. Діагностика та прогноз ефективності колективу, організації. Діагностика в медицині. Діагностика в профілактичній медицині, соматичній та психоневрологічній клініці. Діагностика в психіатричній клініці. Консультативна діагностика. Діагностика батьківсько-дитячих стосунків та спілкування.

Тема №2. Характеристика запитів на психодіагностику.

Педагогічна діагностика. Тести досягнень: їх природа та застосування. Тестування немовлят та дошкільників. Готовність до школи. Виявлення специфічних труднощів у навчанні. Автоматизований контроль рівня засвоєння знань та умінь в середній та вищій школі. Профорієнтація. Профконсультування. Оцінка та самооцінка рівня сформованості особистості. Профвідбір. Психологічні критерії відбору спеціалістів. Діагностика та прогноз ефективності керівника. Професійно важливі якості керівника. Діагностика та прогноз ефективності колективу, організації. Рівні розвитку колективу. Діагностика конфліктних ситуацій. Діагностика у медицині. Уточнення медичного діагнозу. Консультативна діагностика в індивідуально-особистісній та сімейній консультації, при відборі в групу соціально-психологічного тренінгу, при аналізі шлюбної сумісності.

Тема №3. Огляд психодіагностичних методик для забезпечення певних запитів.

Педагогічна діагностика. Стандартизовані тести за конкретними учбовими предметами. Діагностичні та критеріально-орієнтовані тести. ШТУР. Теоретичні основи вибору методів психодіагностичного обстеження в шкільній психологічній службі. Профорієнтація. Методики оцінки рівня сформованості особистості. Вербальне мислення. Математичні здібності. Абстрактне мислення. Просторові відношення. Тест Амтхауєра. Технічне мислення. Психологічні критерії відбору спеціалістів. Короткі тести щодо відсіювання. Тести спеціальних здібностей. Конкретні методики для профвідбору та визначення професійної придатності особистості. Вплив психологічних особливостей особистості керівника на ефективність його праці. Діагностика конфліктних ситуацій. Тест Томаса. Соціометричні процедури. Підбір діагностичних методик. Тести, що виявляють порушення когнітивних функцій. Діагностичне використання тестів інтелекту. Методики для діагностики уваги та сенсомоторних реакцій (коректурна проба, рахунок за Крепеліном, таблиці Шульте). Методики для дослідження пам'яті, мислення. Методики дослідження особистісних особливостей (методика Дембо-Рубінштейн, тест Роршаха, тест фрустрації Розенцвейга, метод «незакінчених речень»). Психологічна діагностика в індивідуально-особистісному та сімейному консультуванні, при

відборі в групу соціально-психологічного тренінгу. Діагностика батьківсько-дитячих стосунків та спілкування. Типи батьківського ставлення (ОРО, PARI). Тест Р. Жилия, малюнкова методика «Моя сім'я».

Тема №4. Психодіагностика в рамках психологічного супроводу кар'єри.

Особливості застосування психодіагностичних методів у роботі з персоналом. Характеристика персоналу організації. Побудова служби персоналу в організації. Складові психологічної системи діяльності: мотив, ціль, програма і інформаційні основи діяльності, прийняття рішення, професійно важливі якості. Цілі професійної психодіагностики. Основні принципи професійної діагностики. Особливості індивідуальної та групової психодіагностики в організації. Роль індивідуально-психологічних властивостей особистості в формуванні професійної придатності. Організація набору і відбору персоналу: залучення персоналу, аналіз змісту роботи, визначення вимог до кандидатів на вакантну посаду. Професіограма і психограма. Прогнозування професійної придатності за допомогою методів психологічної діагностики. Стратегії підбору персоналу. Планування заходів по підборі персоналу. Алгоритм підбору на вакансію. Підбір персоналу за допомогою сторонніх компаній. Підбір персоналу за допомогою засобів масової інформації. Тести, їх психометричні характеристики. Складання плану роботи психодіагностичного дослідження: визначення переліку психологічних якостей і властивостей особистості для оцінки в процесі дослідження; затвердження програми дослідження. Визначення комплексу психологічних методик: вибір психодіагностичних методів (тести, опитувальники, проективні методики). Проведення психодіагностичного дослідження. Обробка результатів і формування психологічного профілю співробітника (співробітників). Складання висновку. Оцінка позитивних і негативних сторін співробітника, оцінка командної взаємодії співробітників, їх потенціалу. Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника.

Тема №5. Система оцінки персоналу організації.

Вимоги до оцінки персоналу. Етапи оцінки персоналу. Завдання оцінки персоналу. Види оцінки персоналу: у яких випадках необхідно проводити оцінку. Оцінка кандидатів на вакантну посаду. Періодична оцінка працівників організації. Критерії оцінки персоналу: кількісні показники, якість роботи та індивідуальні особливості працівника. Оцінка робочих досягнень. Оцінка кваліфікації (професійні знання, вміння, навички). Оцінка компетенцій (особистісний потенціал). Ситуаційний підхід як оптимальний щодо проведення процедури оцінювання персоналу (розробки теорії оцінки на основі усебічного і зваженого аналізу ситуації, що склалася).

Тема №6. Методи оцінки персоналу.

Ефективні методи оцінки персоналу: метод «360» градусів, матричний метод, асесмент-центр, фотографія робочого дня, метод компетенцій. Методи збору інформації для аналізу діяльності. Інтерв'ю. Анкетування. Правила проведення

співбесіди. Метод експертного оцінювання. Кількісні методи аналізу роботи. 10 Області використання методів: визначити потребу у навчанні працівників, розвитку необхідних компетенцій; сформувати кадровий резерв; отримати комплексну оцінку кожного працівника. Процедура оцінки. Атестація персоналу. Технологія проведення атестації. Атестація після завершення випробувального періоду. Оцінка лояльності персоналу організації. Проведення оцінки персоналу: отримання інформації про ефективність роботи працівників; потенційні можливості спеціалістів і перспективи їх росту; причини неефективної роботи окремих працівників; потреби і пріоритети в навчанні та підвищенні кваліфікації; шляхи удосконалення організації праці. Помилки суб'єктів оцінювання.

Тема №7. Психодіагностика сім'ї та дитяча-батьківських відносин.

Зміст та мета сімейної діагностики. Основні складності сім'ї як соціальної системи, з якими може зіткнутися психолог-діагност. Принципи діагностичної роботи з сім'єю. Методологічні питання діагностики сім'ї. Методи діагностики дитячо-батьківських відносин. Характеристика окремих методик: Дослідження міжособистісних відносин у системі «батько-дитина» з точки зору батьків. методика вимірювання батьківських установок і реакцій (PART) (Е. Шефер, Р. Белл; в адаптації Т.Н. Нещерет); опитувальник «Аналіз сімейних взаємин» (АСВ) (В.В. Юстіцкіс, Е.Г. Ейдемільер); тест-опитувальник батьківського ставлення (ОРО) (А.Я. Варга, В.В. Столин); опитувальник «Взаємодія батько-дитина» (варіант для дорослих) (І.М. Марковська). Дослідження міжособистісних відносин у системі «батько-дитина» очима дитини; проективний графічний тест «Малюнок сім'ї»; проективна методика Р. Жиля; опитувальник «Взаємодія батько-дитина» (варіант для дітей) (І.М. Марковська); опитувальник «Батьків оцінюють діти» (І.А. Фурманов, А.А. Алад'їн).

Тема №8. Психодіагностика подружніх відносин.

Особливості психологічної діагностики подружніх відносин. Методи діагностики подружніх відносин. Характеристика окремих методик. Найбільш ефективні методи роботи з родиною в психодіагностиці. Головні критерії оцінювання сім'ї за допомогою психодіагностичних процедур. Оціночне інтерв'ю – особливості проведення, принципи та критерії. Малюнок сім'ї. – різновиди та класична методика. Можливості творчого підходу психолога до використання цієї методики. Модифікації, ситуації використання. Сімейна соціограма – загальне та специфічне порівняно з класичною соціометричною процедурою Я. Морено. Ситуації та особливості використання. Сімейна генограма – метод виявлення сімейних міфів та тем. Особливості використання. Психокоригуючий вплив процедури побудови генограми для членів родини. Опитувальники сім'ї (шкала сімейного оточення (ШСО), шкала сімейної адаптації та згуртованості (FACES-3), «Анализ семейных взаимоотношений (АСВ), PARI тощо).

Тема №9. Особливості застосування психодіагностичного інструментарію в умовах соціальних служб.

Основні тенденції розвитку психодіагностики в школі та інших закладах освіти. Основні напрямки психодіагностики в навчальних закладах. Індивідуальна та групова діагностична робота (за запитом адміністрації, викладачів, дітей, батьків). Комп'ютерна психодіагностика у вищих навчальних закладах. Психодіагностика у виправних закладах. Специфіка використання методів психодіагностики. Специфіка психодіагностичної роботи з різними віковими категоріями людей. Основи професійної психодіагностики. Концепції профорієнтації: концепція Ф. Парсонса, концепція індивідуального стилю діяльності Є.А. Клімова, концепція К.М. Гуревича. Використання психологічних тестів. Схема індивідуальної бесіди з учнями. Методика «Мотиви вибору професії», тест Д. Голланда, диференційно-діагностичний опитувальник, карта інтересів, методика вивчення здібностей учнів. Сім'я як об'єкт психологічної діагностики: діагностика узгодженості сімейних цінностей і рольових установок в подружній парі, діагностика міжособистісних відносин в подружніх парах, задоволеності шлюбом, психологічного клімату в сім'ї, ставлення батьків до дітей. Використання тесту Лірі в практичній роботі психолога служби знайомств.

Тема №10. Психолого-педагогічні завдання шкільної психологічної служби.

Психодіагностичне обслуговування виховання: діагностика особистісних якостей учнів, діагностика поведінки та стосунків тощо. Психодіагностика та освіта: діагностика готовності до школи; діагностика рівня сформованості навчальної діяльності учнів; діагностика обдарованості і здібностей; діагностика розумового розвитку та успішності; оперативне тестування-знань. Діагностика в дошкільному віці. Особливості завдань для психолого-педагогічного обстеження дітей 3-5 та 5-7 років. Програма вивчення учнів молодшого шкільного віку. Специфіка завдань для психолого-педагогічного обстеження учнів 1 – 4-х класів. Вивчення особливостей адаптації першокласників до школи. Вивчення причин дезадаптації. Діагностика сформованості в учнів третіх класів основних новоутворень віку та готовності до переходу в середню школу. Психодіагностика підклітка. Методи психодіагностики пізнавальних процесів. Вивчення міжособистісних взаємин учнів. Модифікація тесту Розенцвейга. Психодіагностика старшокласника. Методи оцінки мислення у старшокласників. Методи діагностики особистості. Діагностична робота психолога з педагогічним колективом. Діагностика взаємовідносин учнів з батьками. Використання проєктивних методик.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна	
Тема №1. Психодіагностика в різних сферах соціальної практики.	10	2	-	2	-	6	
Тема №2. Характеристика запитів на психодіагностику.	10	2	-	2	-	6	
Тема №3. Огляд психодіагностичних методик для забезпечення певних запитів.	12	2	-	4	-	8	
Тема №4. Психодіагностика в рамках психологічного супроводу кар'єри.	12	2	-	4	-	8	
Тема №5. Система оцінки персоналу організації.	12	2	-	2	-	8	
Тема №6. Методи оцінки персоналу.	12	2	-	4	-	8	
Тема №7. Психодіагностика сім'ї та дитяча-батьківських відносин.	12	2	-	4	-	8	
Тема №8. Психодіагностика подружніх відносин.	12	2	-	2	-	8	
Тема №9. Особливості застосування психодіагностичного інструментарію в умовах соціальних служб.	12	2	-	4	-	8	
Тема №10. Психолого-педагогічні завдання шкільної психологічної служби.	16	4	-	4	-	8	
Всього за семестр № 6:	120	22	-	32	-	76	Залік

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни	Вид контролю
--------------------------------	---	--------------

	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Тема №1. Психодіагностика в різних сферах соціальної практики.	11	1	-	-	-	10	
Тема №2. Характеристика запитів на психодіагностику.	12	1	-	1	-	10	
Тема №3. Огляд психодіагностичних методик для забезпечення певних запитів.	11	-	-	1	-	10	
Тема №4. Психодіагностика в рамках психологічного супроводу кар'єри.	12	1	-	1	-	10	
Тема №5. Система оцінки персоналу організації.	10	-	-	-	-	10	
Тема №6. Методи оцінки персоналу.	12	1	-	1	-	10	
Тема №7. Психодіагностика сім'ї та дитяча-батьківських відносин.	12	1	-	1	-	10	
Тема №8. Психодіагностика подружніх відносин.	12	1	-	1	-	10	
Тема №9. Особливості застосування психодіагностичного інструментарію в умовах соціальних служб.	12	1	-	1	-	10	
Тема №10. Психолого-педагогічні завдання шкільної психологічної служби.	16	1	-	1	-	14	
Всього за семестр № 6:	120	8	-	8	-	104	Залік

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література:
Тема №1. Психодіагностика в різних сферах соціальної практики.	

<p>Підготувати відповіді на запитання: Особливості педагогічної діагностики. Психодіагностика у профорієнтації та профвідборі. Діагностика та прогноз ефективності, колективу, організації. Психодіагностика в профілактичній медицині, соматичній та психоневрологічній клініці. Консультативна діагностика. Діагностика батьківсько-дитячих стосунків та спілкування.</p>	1, 2, 3, 6, 11, 12
Тема №2. Характеристика запитів на психодіагностику.	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Педагогічна діагностика (тести досягнень, тестування немовлят та дошкільників, готовність до школи, труднощі у навчанні, контроль рівня засвоєння знань та умінь в середній та вищій школі). Профорієнтація та профконсультування. (оцінка та самооцінка рівня сформованості особистості, профвідбір, професіограми, діагностика та прогноз ефективності керівника та колективу, організації). Діагностика конфліктних ситуацій. Діагностика в медицині (уточнення медічного діагнозу, оцінка ефективності терапії). Консультативна діагностика в індивідуально-особистісній та сімейній консультації, при відборі в групу соціально-психологічного тренінгу, при аналізі шлюбної сумісності.</p>	1, 2, 3, 6, 9, 11, 12, 34
Тема №3. Огляд психодіагностичних методик для забезпечення певних запитів.	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Діагностичні та критеріально-орієнтовані тести. Методики оцінки рівня сформованості особистості. Вербальне мислення. Математичні здібності. Абстрактне мислення. Просторові відношення. Тести спеціальних здібностей. Технічне мислення. Конкретні методики для профвідбору та визначення професійної придатності особистості. Діагностика конфліктних ситуацій. Психологічна діагностика в індивідуально-особистісному та сімейному консультуванні, при відборі в групу соціально-психологічного тренінгу. Методика ШТУР. Тест Амтхауєра. Тест Томаса. Соціометричні процедури.</p>	2, 3, 9, 11, 12, 15

<p>Методики дослідження особистісних особливостей (методика Дембо-Рубінштейн, тест фрустрації Розенцвейга, метод «незакінчених речень»).</p> <p>Тест Р. Жилия, малюнкова методика «Моя сім'я».</p>	
<p>Тема №4. Психодіагностика в рамках психологічного супроводу кар'єри.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Особливості застосування психодіагностичних методів у роботі з персоналом.</p> <p>Побудова служби персоналу в організації.</p> <p>Організація набору і відбору персоналу: залучення персоналу, аналіз змісту роботи, визначення вимог до кандидатів на вакантну посаду.</p> <p>Професіограма і психограма. Прогнозування професійної придатності за допомогою методів психологічної діагностики.</p> <p>Складання плану роботи психодіагностичного дослідження: визначення переліку психологічних якостей і властивостей особистості для оцінки в процесі дослідження; затвердження програми дослідження.</p> <p>Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності працівника.</p>	<p>12, 13, 17, 28, 34, 35, 37</p>
<p>Тема №5. Система оцінки персоналу організації.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Психодіагностика факторів професійного становлення.</p> <p>Психодіагностика кар'єрних стратегій.</p> <p>Діагностика адаптації персоналу.</p> <p>Діагностика індивідуальних особливостей особистості персоналу.</p> <p>Виконати завдання:</p> <p>Характеристика окремих методів та методик діагностики персоналу: методика К. Роджерса и Р. Даймонда, методика «Адаптивність» (МЛО-АМ) А.Г. Маклакова, методика С. Розенцвейга, методика «Рівень домагань особистості», методика «ЦОЛ» М. Рокіча, методика «Якорі кар'єри», методика «Стиль керівництва» А. Журавльова, методика «САТ», методика «Прогноз»</p>	<p>2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 24, 33</p>
<p>Тема №6. Методи оцінки персоналу.</p>	

<p>Підготувати відповіді на запитання: Діагностика лідерських якостей персонала Діагностика конфліктної поведінки персонала. Діагностика взаємодії персонала в системі «особистість-група»</p>	4, 5, 9, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 31, 36, 40, 41
<p>Тема №7. Психодіагностика сім'ї та дитяча-батьківських відносин.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Зміст та мета сімейної діагностики. Основні складності сім'ї як соціальної системи, з якими може зіткнутися психолог-діагност. Принципи діагностичної роботи з сім'єю. Методологічні питання діагностики сім'ї. Методи діагностики дитячо-батьківських відноси. Виконати завдання: Характеристика окремих методик: методика «Неіснуюча тварина», методика «Малюнок сім'ї», методика Рене Жиля, методика «PARI», методика «ОРО», методика «АСВ».</p>	5, 9, 11, 12, 32, 39
<p>Тема №8. Психодіагностика подружніх відносин.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Особливості психологічної діагностики подружніх відносин. Методи діагностики подружніх відносин. Виконати завдання: Характеристика окремих методик: методика Т. Ліри, методика «Опитувальник задоволеності шлюбом», методика «РОП», методика «Характер взаємодії подружжя у конфліктних ситуаціях», методика «Подружні ролі».</p>	1, 2, 12, 30, 42, 43
<p>Тема №9. Особливості застосування психодіагностичного інструментарію в умовах соціальних служб.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Основні напрямки психодіагностики в навчальних закладах. Індивідуальна та групова діагностична робота (за запитом адміністрації, викладачів, дітей, батьків). Психодіагностика у виправних закладах.</p>	1, 2, 5, 6, 9, 11, 12

<p>Специфіка психодіагностичної роботи з різними віковими категоріями людей.</p> <p>Концепції профорієнтації: концепція Ф. Парсонса, концепція індивідуального стилю діяльності Є.А. Клімова, концепція К.М. Гуревича.</p> <p>Схема індивідуальної бесіди з учнями.</p> <p>Методика «Мотиви вибору професії», тест Д. Голланда, диференційно-діагностичний опитувальник, карта інтересів, методика вивчення здібностей учнів.</p> <p>Використання тесту Лірі в практичній роботі психолога служби знайомств.</p>	
<p>Тема №10. Психолого-педагогічні завдання шкільної психологічної служби.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Психодіагностика особистісних якостей і міжособистісних відносин у дошкільнят.</p> <p>Психодіагностика особистісних та міжособистісних особливостей дітей молодшого шкільного віку.</p> <p>Види та прояви шкільної дезадаптації.</p> <p>Психодіагностика особистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.</p> <p>Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку (методики Т.Лірі, Шутца, В. Стефансона, Дж. Морено).</p> <p>Методика діагностики агресивності.</p> <p>Дослідження рівня конфліктності.</p> <p>Методика виявлення схильності до неадекватної поведінки.</p> <p>Виконати завдання:</p> <p>Методики визначення готовності дитини до школи</p> <p>Концепція аналізу методик на визначення готовності дитини до школи. Орієнтаційний тест шкільної зрілості А.Керна – Я.Ірасека.</p> <p>Методика діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання Н.Гуткіної.</p> <p>Методика на визначення загальної орієнтації дітей в навколишньому світі і запасу побутових знань.</p> <p>«Експрес-методика вивчення розумового розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» (Н. Стадненко).</p> <p>Дитячий опитувальник Кеттелла (CPQ).</p> <p>Дослідження самооцінки молодших школярів.</p> <p>Діагностика вад особистісного розвитку (З.Карпенко).</p> <p>Виявлення соціометричного статусу методом Дж. Морено.</p>	<p>1, 2, 5, 9, 11, 12, 20, 27, 41</p>

<p>Методика для оцінювання рівня шкільної мотивації та адаптації (Н. Лусканова).</p> <p>Проективні методики «Що мені подобається в школі» (А. Лєскова), «Школа тварин» (Н.В'юнова – К.Гайдар).</p> <p>Методика визначення навчальної мотивації (М. Гінзбург).</p> <p>Опитувальник «Мій клас» (Ю. Гільбук).</p> <p>Колірний тест відносин (А. Еткінд).</p> <p>Тест «Визначення особистісної адаптованості школярів».</p> <p>Тест «Шкільна тривожність» Філіпса.</p>	
--	--

5. Індивідуальні завдання.

5.1.1. Теми рефератів (індивідуальних проектів)

Необхідно підібрати близько десяти психодіагностичних методик для вирішення кожної із запропонованих ситуацій та обґрунтувати свій вибір.

1. В роботі секретаря-референта необхідні хороші пам'ять, висока концентрація уваги, швидка переключення з одного виду діяльності на інший, активність, відповідальність, вміння встановлювати доброзичливий контакт з відвідувачами. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?
2. З декількох претендентів потрібно відібрати одного школяра для участі в міській олімпіаді. У нього повинні бути добре розвинене мислення, емоційна стійкість в стресовій ситуації, бажання перемогти і інші якості. Які методики можна використовувати для відбору майбутнього переможця і чому саме їх?
3. Виробнича фірма звернулася з проханням провести відбір серед претендентів на керівні посади. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме вони?
4. На консультацію прийшли подружжя, близькі до розлучення. Які методики дозволять виявити їх особистісні особливості і особливості їх відносин для запобігання розлучення і чому саме вони?
5. Молоді подружжя звернулося в психологічну консультацію зі скаргою на що не склалися стосунки з батьками подружжя. Які методики дозволять виявити їх особистісні особливості і особливості їх відносин (для поліпшення взаємин з батьками)? І чому саме вони?
6. Мама звернулася в психологічну консультацію зі скаргою на погані стосунки зі своєю дитиною (дошкільного віку). Які методики - для мами і для дитини - дозволять виявити їх особистісні особливості і особливості їх взаємовідносин (для поліпшення відносин)? І чому саме вони?

7. Мама звернулася в психологічну консультацію зі скаргою на погані стосунки зі своєю дитиною (старшокласником). Які методики - для мами і для дівчини (юнаки) - дозволять виявити їх особистісні особливості і особливості їх взаємовідносин (для поліпшення відносин)? І чому саме вони?
8. Вчителька звернулася до дитячого психолога зі скаргою на погану поведінку і труднощі в навчанні дитини молодшого шкільного віку. Які методики дозволять виявити причини такої поведінки і навчання? І чому саме вони?
9. Керівник, який бажає стати лідером колективу, звернувся до психолога з проханням виявити його слабкі і сильні сторони для свого розвитку. Які методики допоможуть зробити це і чому саме вони?
10. Директор школи звернувся до психолога з проханням виявити причини складних і часом конфліктних відносин в педагогічному колективі, але так, щоб проведена діагностика не викликала негативного ставлення педагогів і не погіршила стосунки в колективі. Які методики можна використовувати для діагностики і чому саме їх?
11. У психологічну консультацію звернувся чоловік (чоловік або жінка - на ваш вибір), який ніяк не може вийти заміж / одружитися і він хоче дізнатися, чому так відбувається? Які методики допоможуть дати відповідь на це питання і чому саме вони?
12. Які методики можна використовувати для відбору ефективних гравців в команду Клубу «Що? Де? Коли? » і чому саме їх?
13. Які методики можуть дати прогноз ефективності учасників тренінгу особистісного зростання або психокорекційної групи і чому саме вони?
14. Які методики будуть найбільш ефективні для консультування в психологічну службу вузу для студентів, які зазнають труднощів в навчання і особистісних проблем, і чому саме вони?
15. У роботі страхового агента необхідні активність, самостійність, емоційна стійкість, вміння встановлювати доброзичливий контакт з клієнтами і вміння переконувати їх і інші якості. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?
16. У роботі касира необхідні акуратність, точність, чесність, відповідальність, емоційна стабільність, вміння швидко вважати, недовірливість. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?
17. У роботі фахівця з реклами необхідні добре розвинене мислення, увагу, сприйняття, креативність, самостійність, відповідальність, активність,

акуратність. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?

18. За результатами яких методик і яких результатів можна рекомендувати старшокласникам вибір професії психолога?

19. У роботі солдата спецназу (частини спеціального призначення) необхідні витримка, емоційна стійкість, добре розвинене мислення і увагу, контрольована агресивність, самостійність, відповідальність, активність. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?

20. Адміністрація організації планує перевести співробітників на індивідуальний графік праці і відпочинку на робочому місці. Які методики можуть допомогти правильно спланувати цей графік з урахуванням особистісних особливостей і працездатності і чому саме вони?

21. У роботі секретаря-референта необхідні хороші пам'ять, висока концентрація уваги, швидка переключення з одного виду діяльності на інший, активність, відповідальність, вміння встановлювати доброзичливий контакт з відвідувачами. Які методики можна використовувати для відбору на цю посаду і чому саме їх?

5.1.2. Теми курсових робіт (не передбачено навчальним планом)

5.1.3. Теми наукових робіт (не передбачено навчальним планом)

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи. А саме,

- конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;
- підготовка до практичних занять;
- інтерактивний метод роботи в малих групах;
- метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів;
- метод проблемного викладання.
- частково-пошуковий метод;
- метод наукового порівняння/моделювання;
- дослідницький метод;
- метод аналізу кейсів.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення: наукової літератури за темою та підготовка до практичних завдань, аналізу кейсів.

Індивідуальна робота передбачає виконання індивідуальних навчальних проектів та аналізу кейсів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Психодіагностика лідерських якостей персонала.
2. Психодіагностика професійно важливих якостей персонала.
3. Психодіагностика професійно важливих якостей керівника.
4. Психодіагностика основних кар'єрних стратегій.
5. Психодіагностика адаптивності персоналу.
6. Психологічна сумісність персоналу та її психодіагностика.
7. Методи діагностики психологічного клімату у трудовому колективі.
8. Психодіагностика міжперсональних відносин в трудовому колективі.
9. Психодіагностика психологічного клімату в трудовому колективі.
10. Психодіагностика мотиваційної сфери персоналу.
11. Психодіагностика комунікативної сфери персоналу.
12. Психодіагностика емоційної сфери персоналу.
13. Психодіагностика конфліктної поведінки персоналу.
14. Експертна оцінка особистості персоналу.
15. Психодіагностичні принципи діагностичної роботи з сім'єю.
16. Особливості психодіагностики подружніх відносин.
17. Етичні аспекти психодіагностики подружніх відносин.
18. Фактори, від яких залежить вибір психодіагностичних методик при діагностиці подружніх відносин.
19. Застосування проєктивних методів з метою психодіагностики подружніх відносин.
20. Психодіагностика конфліктної поведінки у подружніх відносинах.
21. Психологічна сумісність подружжя та її психодіагностика.
22. Психодіагностика мотивації у подружніх відносинах.
23. Психодіагностика ціннісних орієнтацій подружжя.
24. Особливості психодіагностики дитячо-батьківських відносин.
25. Етичні аспекти психодіагностики дитячо-батьківських відносин.
26. Фактори, від яких залежить вибір психодіагностичних методик при діагностиці дитячобатьківських відносин.
27. Основні проблеми, з якими спеціаліст стикається в процесі психодіагностики дітей.
28. Основні проблеми, з якими спеціаліст стикається в процесі психодіагностики батьків.
29. Застосування проєктивних методів з метою психодіагностики дитячо-батьківських відносин.
30. Психодіагностика конфліктної поведінки у дитячо-батьківських відносинах.
31. Символічні завдання на виявлення «Соціального я».

32. Діагностика пізнавальних процесів дітей дошкільного віку. Методики діагностики сприйняття
33. Методики діагностики уваги дітей дошкільного віку
34. Методики діагностики уяви дітей дошкільного віку
35. Методики діагностики пам'яті дітей дошкільного віку
36. Методики діагностики мислення дітей дошкільного віку
37. Методики діагностики мовлення дітей дошкільного віку
38. Психодіагностика особистісних якостей дітей дошкільного віку.
39. Психодіагностика міжособистісних відносин у дошкільнят.
40. Методики визначення готовності дитини до школи.
41. Орієнтаційний тест шкільної зрілості Керна-Йірсека. Характеристика субтестів.
42. Методика діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання Н.Гуткіної. Характеристика субтестів.
43. «Експрес-методика вивчення розумового розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» Н.Стадненко. Характеристика 5-ти блоків методики.
44. Призначення методики «Графічний диктант» Д.Ельконіна.
45. Психодіагностика пізнавальних процесів дітей молодшого шкільного віку. Методики діагностики уваги
46. Методики діагностики пам'яті дітей молодшого шкільного віку.
47. Методики діагностики уяви дітей молодшого шкільного віку.
48. Методики діагностики мислення дітей молодшого шкільного віку.
49. Методики діагностики мовлення дітей молодшого шкільного віку.
50. Психодіагностика особистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку. Дитячий опитувальник Кеттелла (CPQ). Дослідження самооцінки молодших школярів.
51. Діагностика вад особистісного розвитку дітей молодшого шкільного віку (З.Карпенко).
52. Психодіагностика міжособистісних особливостей дітей молодшого шкільного віку. Виявлення соціометричного статусу методом Дж. Морено.
53. Діагностика шкільної дезадаптації. Види та прояви шкільної дезадаптації.
54. Проективні методики «Мій клас», «Школа тварин». Аналіз та інтерпретація результатів.
55. Суть методики «Визначення навчальної мотивації» (М. Гінзбург).
56. Колірний тест відносин (А.М.Еткінд). Процедура дослідження.
57. Тест «Шкільна тривожність» Філіпса. Характеристика чинників (синдромів).
58. Методики діагностики пізнавальних процесів дітей підліткового та юнацького віку. Методики діагностики уваги
59. Методи діагностики мислення дітей підліткового та юнацького віку.
60. Методи діагностики пам'яті дітей підліткового та юнацького віку.
61. Психодіагностика особистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.

62. Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи).

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ **результатів** навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf)

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи;
- оцінка роботи в малих групах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівень самостійної підготовки до занять.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться до журналів

обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні) самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів, виконання прагматичних завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість балів
(перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю

(екзамен) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Види робіт	Кількість	Максимум балів за один вид робіт	Разом
Робота на лекційному занятті	11	1	11
Робота на практичному занятті	16	2	32
Індивідуальне завдання	1	5	5
Проміжне тестування	2	1	2
Підсумковий контроль	1	50	50
Разом:			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ		
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають інтерактивний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені в обговорення питань лекції.
	0,5	Даний бал отримують здобувачі, які не беруть участі у обговоренні, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи
	0	Здобувач не приймає участі в лекційному занятті, порушує дисципліну, не слухає викладача, постійно відволікається
Робота на практичному занятті	2	Здобувач бере активну участь в опрацюванні практичних завдань, проявляє ґрунтовну підготовку, робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі
	1	Здобувач бере участь в опрацюванні практичних завдань; робота захищена, але

		виконана частково, з порушенням термінів або вимог
	0,5	Здобувач присутній на практичному занятті, робота не захищена та виконана з порушенням терміну та рекомендацій
	0	Здобувач не приймає участі в занятті, порушує дисципліну, робота не виконана
Індивідуальне завдання	5	<i>Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем роботи по складанню психодіагностичного комплекта методик за обраною темою.</i> Індивідуальне завдання виконано повністю (має пояснювальну частину, ґрунтовно складений інструментарій з бланками і ключами), опрацьований на 3-х піддослідних та виконаний у відведений термін.
	4	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру. Опрацьовано частково.
	1-3	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного викладу. Опрацьовано частково.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог. Опрацювання не було проведене.
Проміжне тестування	1	<i>Проміжне тестування включає в себе питання, раніше обговоренні на семінарських заняттях і складається з 10 тестових питань з варіантами відповідей.</i> Отримує здобувач який правильно відповів на 10-9 питань тесту.
	0,5	Отримує здобувач який правильно відповів на 8-7 питань тесту.
	0,25	Отримує здобувач який правильно відповів на 6-5 питань тесту.
	0	Отримує здобувач у якого менше 5 правильних відповідей тесту
Підсумковий контроль	1-50	<i>Підсумковий контроль (залік) проводиться у вигляді усних відповідей на білети, що включають три питання, або <u>підсумковий контроль проводиться у вигляді тестів (50 питань) кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.</u></i>
	50-41	Відповіді на усі питання білету відтворюються в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом,

		здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
	40-31	При відповіді на питання екзаменаційного білету відтворюється значна частина питань. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені несуттєві помилки, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до фактів.
	30-21	В відповіді відтворюються основні моменти питань без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але відповідь неповна, припускаються помилки, припущені неточності.
	20-1	Оцінюється відповідь, що містить рівень елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів питань. Здобувач виявив неспроможність в повному обсязі висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені

80-84			програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Бурлачук Л. Ф. Основи психодіагностики для психологів / Л. Ф. Бурлачук // Психологія і особистість. - 2012. - № 1. - С. 199-200.
2. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посібник - К.: Академвидав, 2009. –464 с.
3. Гордієнко В. Психологія особистості в біографіях, подіях, портретах / Гордієнко В., Копець Л. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 304 с.
4. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях К.: Педагогічна думка, 2016. –219 с.

5. Комінко С.Б. Кращі методи психодіагностики / С.Б. Комінко, Г.В. Кучер ; Терноп. акад. нар. госп-ва. – Тернопіль : Карт-бланш, 2005. – 406 с.
6. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навч. посіб для вузів . –К.: Ельга Ніка-Центр. –2004. –400 с.
7. Луценко О.Л. Практичні роботи з психодіагностики. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2017. - 68 с.
8. Практикум з психодіагностики : Пізнавальні процеси : посіб. для студ. пед. ф-тів і практ. психологів // Чернів. держ. ун-т ім. Ю.Федьковича ; [уклад. П.Є.Мармазинська, О.С.Тарновська]. – Чернівці : Рута, 2000. – 111 с.
9. Практикум із загальної психології / під ред. Т.І. Пашукової. – К. : Знання. – 2000. – 204 с.

Допоміжна:

10. Біла О.Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред С.Д.Максименка. - К.: ГНОЗІС, 2003. - Т. V. - Ч. 6. - С. 18- 22.
11. Верко С.С. Психолог в організації: «за» і «проти» //Актуальні проблеми психології:Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. - Т. 1. - Ч. 6. - К.: Інститут психології ім. Г.С.Костюка, 2002. - С. 207-211.
12. Колот А.М. Мотивація персоналу: підруч.[для студ. вищ. навч. закл.]/ Колот А.М. - К: КНЕУ, 2005. -337 с.
13. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності: підручник для студ. ВНЗ / М. С. Корольчук. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 400 с.
14. Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору : навч. посібник для слухачів та студ. вузів / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2010. – 532 с.
15. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці: практикум / Я. В. Крушельницька. – К.: КНЕУ, 2014. – 351 с.
16. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика: навч. Посібник для студ. вузів / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. – К.: Професіонал, 2007. – 407 с.
17. Ложкін Г. В. Психологія праці: навч. посібник для студ. навч. закладів / Г. В. Ложкін, Н. Ю. Воляннюк, О. О. Солтик. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 191 с.
18. Малхазов О. Р. Психологія праці: навч. посібник для студ. ВНЗ / О. Р. Малхазов. – К.: ЦУЛ, 2010. – 206 с.
19. Матвеева М.П. Організація роботи шкільного психолога: Методичні рекомендації. -Кам'янець-Подільський: Інформаційно-видавничий відділ Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету, 2001. - 36 с.
20. Морозов О.М. Психологія особистості : оперативна аудіовізуальна діагностика : навч. посібник. - К.: Вид. Паливода А.В., 2018- 328 с.
21. Пасніченко А.Е. Психометричні основи психодіагностики: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Рута, 2006.

22. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.
23. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики: Навчально-методичний посібник. – Суми: Університетська книга, 2009.
24. Практикум з психодіагностики / Укл.: О.О. Музика, В.М. Остринька, В.В. Остринський. – 2-ге вид., випр. і допов. – Житомир, 2000.
25. Психодіагностика: навчальний посібник / уклад. Ю.В. Кушнір; відп.ред. В.П. Кушнір. - Донецьк: КиЦ, 2012. - 346 с.
26. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом /Під ред.чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. –Д.: Вид-во ДНУ, 2018. –448 с.
27. Скоков СІ. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України //Практична психологія і соціальна робота. 2002. № 6. С. 54-58.
28. Скребець В.О. Основи психодіагностики: павч. посіб. –К.: Слово, 2007. – 192 с.
29. Становлення сучасної парадигми психологічної діагностики когнітивного розвитку учнів : монографія за ред. С.А.Гончаренко, Л.О.Кондратенко. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2012 – 208 с.
30. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. – К.:Главник, 2016. –144 с.
31. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика : навч. посібник Львів: Магнолія 2018. - 223 с.
32. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія: навч. посібник Харків : Константа, 2018. - 191 с.
33. Щербакова І.М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: Навчально-методичний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012. – 324 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

34. Електронний каталог підручників з психодіагностики <http://psytests.org/books.html>
35. Електронна бібліотека з психології «Псі-фактор» <http://psyfactor.org>
36. Електронна бібліотека з психології «Гумер» <http://www.gumer.info>
37. Електронна бібліотека з психології «Twirpx» <http://www.twirpx.com/library/>
38. Енциклопедія психодіагностики «PsyLab.info» <https://psylab.info/>